धुळे, नंदूरबार, अकोला, वाशिम, नागपूर व पालघर या
६ जिल्हा परिषदा व त्याअंतर्गत ३७ पंचायत समित्या
मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाच्या अनुषंगाने
आरक्षण सोडत कार्यक्रम

राज्य निवडणूक आयोग,महाराष्ट्र

निवडणूक प्राथम्य

क्रमांक: रानिआ/जिपपस-२०२१/प्र.क्र.०५/का-७,
नवीन प्रशासकीय भवन, मंत्रालयासमोर,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : १७/०३/२०२१

प्रति,
जिल्हाधिकारी,
धुळे, नंदूरबार, अकोला, वाशिम, नागपूर व पालघर

विषय :- ६ जिल्हा परिषदा व त्याअंतर्गत ३७ पंचायत समित्या
मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाच्या अनुषंगाने
आरक्षण सोडत कार्यक्रम

संदर्भ :- १) मा. सर्वोच्च न्यायालयातील रिट याचिका क्र.९८०/२०१९, ९८१/२०१९, १४०९/२०१९ व ७४३/२०२० मधील दि. ०४/०३/२०२१ चा निर्णय.
२) राज्य निवडणूक आयोगाची क्रमांक-रानिआ/जिपपंस-२०२१/ प्र.क्र. ०५/का.७, दि. ५/०३/२०२१ व दि.१६/०३/२०२१ ची पत्रे
४) जिल्हाधिकारी, धुळे यांचे आदेश क्र.क/कक्ष-५/ग्रा.पं./जि.प.पं.स./कावि/ ४२२/ २०२१, दि.०७/०३/२०२१
५) जिल्हाधिकारी, नंदुरबार यांचे आदेश जा.क्र./ग्रापनि/जि.प.पं.स./कावि/ ३१५/२०२१, दि.०७/०३/२०२१
६) जिल्हाधिकारी, अकोला यांचे आदेश क्र.कक्ष-१९/जिप/पंस/ग्रापनि/कावि/ १२४/२०२१, दि. ०७/०३/२०२१ व दि. १७/०३/२०२१
७) जिल्हाधिकारी,वाशिम यांचे आदेश क्र.कक्ष-२१/जि.प.व.पं.स.निवड/कावि- ३/२०२१, दि.०६/०३/२०२१ व दि. १७ /०३/२०२१
८) जिल्हाधिकारी, नागपूर यांचे आदेश क्रं.अका/ग्रापनि/डे-१३/कावि १२३/२०२१, दि.०८/०३/२०२१ व दि. १६/०३/२०२१
९) जिल्हाधिकारी, पालघर यांचे आदेश क्रमांक/सामान्य/जि.प.निवडणूक/ WP-९८०/२०१९/कावि-१७३, दि. ०६/०३/२०२१

महोदय,

राज्यातील धुळे, नंदूरबार, अकोला, वाशिम, नागपूर व पालघर या ०६ जिल्हा परिषदा व त्याअंतर्गत येणाऱ्या ४४ पंचायत समित्यांच्या सार्वत्रिक निवडणूकीचे दि. ०७/०१/२०२० रोजी मतदान झाले आणि दि.०८/०१/२०२० रोजी मतमोजणी पार पडली.

२. ६ जिल्हा परिषदा व त्याअंतर्गत येणाऱ्या ४४ पंचायत समित्यांच्या नागरिकांच्या मागासवर्ग प्रवर्गाची निवडणूक मा. सर्वोच्च न्यायालयाचे विशेष अनुमती याचिका क्रमांक ३३९०४-३३९१०/२०१९ मधील आदेशाच्या अधिन राहून घेण्यात येत असल्याबाबत आयोगाने दि.२०/१२/२०१९ च्या पत्रान्वये कळविले होते.

३. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या रिट याचिका (सिव्हिल) क्रमांक-९८०-२०१९ व इतर याचिकांमध्ये दि. ०४/०३/२०२१ रोजी दिलेल्या निर्णयामध्ये पुढीलप्रमाणे निर्देश दिले आहेत :-

*'**Para 25**.- In conclusion, we hold that Section 12(2)(c) of the 1961 Act is an enabling provision and needs to be read down to mean that it may be invoked only upon complying with the triple conditions(mentioned in paragraph 12 above) as specified by the Constitution Bench of this Court, before notifying the seats as reserved for OBC category in the concerned local bodies. Further, we quash and set aside the impugned notifications to the extent they provide for reservation of seats for OBCs being void and non est in law including the follow up actions taken on that basis. In other words, election results of OBC candidates which had been made subject to the outcome of these writ petitions including so notified in the concerned election programme issued by the State Election Commission, are declared as non est in law and the vacancy of seat(s) caused on account of this declaration be forthwith filled up by the State Election Commission with general/open candidate(s) for the remainder term of the concerned local bodies, by issuing notification in that regard.*

***Para 26**-. As a consequence of this declaration and direction, all acts done and decisions taken by the concerned local bodies due to participation of members (OBC candidates) who have vacated seats in terms of this decision, shall not be affected in any manner. For, they be deemed to have vacated their seat upon pronouncement of this judgment, prospectively. This direction is being issued in exercise of plenary power under Article 142 of the Constitution of India to do complete justice.*

***Para 27**. It was urged that this Court ought not to exercise plenary power under Article 142 and abjure from disturbing the completed elections. However, we are not impressed with this contention because participation in the elections conducted since December 2019 to the concerned local bodies across the State of Maharashtra was on clear understanding that the results of the reserved seats for OBCs would be subject to the outcome of these writ petitions. That was clearly notified by the State Election Commission in the election programme published by it at the relevant time, in consonance with the directions given by this Court vide interim orders. Therefore, the*

reliefs as claimed and being granted in terms of this judgment, are in consonance with liberty given by this Court.

Para 28 *- Accordingly, these writ petitions must partly succeed. The challenge to the validity of Section 12(2)(c) of the 1961 Act is negatived. Instead, that provision is being read down to mean that reservation in favour of OBCs in the concerned local bodies can be notified to the extent that it does not exceed aggregate 50 per cent of the total seats reserved in favour of SCs/STs/OBCs taken together. In other words, the expression "shall be" preceding 27 per cent occurring in Section 12(2)(c), be construed as "may be" including to mean that reservation for OBCs may be up to 27 per cent but subject to the outer limit of 50 per cent aggregate in favour of SCs/STs/OBCs taken together, as enunciated by the Constitution Bench of this Court. However, the impugned notifications/orders dated 27.7.2018 and 14.2.2020 and all other similar notifications issued by the State Election Commission during the pendency of these writ petitions mentioning that the elections to the concerned local bodies were being held subject to the outcome of these writ petitions, are quashed and set aside to the extent of providing reservation of seats in the concerned local bodies for OBCs. As a consequence, follow up steps taken on the basis of such notifications including the declaration of results of the candidates against the reserved OBC seats in the concerned local bodies, are declared non est in law; and the seats are deemed to have been vacated forthwith prospectively by the concerned candidate(s) in terms of this judgment. The State Election Commission shall take immediate steps to announce elections in respect of such vacated seats, of the concerned local bodies, not later than two weeks from today, to be filled by general/open category candidates for the remainder term of the Panchayat/Samitis.'*

४. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या वरील आदेशाच्या अनुषंगाने राज्य निवडणूक आयोगाने संदर्भाधीन अ.क्र. २ समोरील दि.०५/०३/२०२१ व १६/०३/२०२१ च्या पत्रान्वये ०६ जिल्हा परिषदा व त्याअंतर्गत येणाऱ्या ३७ पंचायत समित्यांमधील नागरिकांच्या मागासवर्ग प्रवर्गातील निवडून आलेल्या उमेदवारांची निवडणूक दि. ०४/०३/२०२१ पासून रद्द करण्याबाबत निदेश सर्व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना दिले. त्यानुसार संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी आदेशाची अंमलबजावणी करून त्याबाबतचा अनुपालन अहवाल राज्य निवडणूक आयोगास सादर केला आहे. त्यामुळे परिच्छेद-३ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सर्व संबंधित निवडणूक विभाग व निर्वाचक गणातील जागा रिक्त झाल्या असून त्या जागा सर्वसाधारण व सर्वसाधारण महिला प्रवर्गातून भरणे क्रमप्राप्त आहे.

५. सबब, मा. सर्वोच्च न्यायालयाने राज्य निवडणूक आयोगास दिलेल्या निदेशानुसार रिक्त झालेल्या संबधित निवडणूक विभाग व निर्वाचक गणातील महिला आरक्षणाची सोडत कार्यक्रम देण्यात येत आहे.

आदेश

६. सोबतच्या परिशिष्ट-१ मधील कार्यक्रमानुसार जिल्हा परिषदेतील निवडणूक विभाग आणि पंचायत समित्यांतील निर्वाचक गणातील सर्वसाधारण प्रवर्गातील महिलांच्या आरक्षणाची सोडत काढण्याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी खालील प्रमाणे कार्यवाही करावी :-

अ) या पत्रासोबत परिशिष्ट -२ मध्ये नमूद केलेले जिल्हा परिषद निवडणूक विभाग व पंचायत समिती निर्वाचक गणामध्ये रिक्त झालेल्या जागांमधून सर्वसाधारण महिलांचे आरक्षण निश्चित करण्यात करिता सोडत काढण्यात यावी.

ब) सदर आरक्षणाची सोडत काढताना महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या (जागांच्या आरक्षणाची पध्दत व चक्रानुक्रम) नियम, १९९६ मधील तरतुदीनुसार व राज्य निवडणूक आयोगाकडील आदेश क्रमांक-रानिआ/जिपपंस-२०११/प्र.क्र.१४/का.७, दि.०४/१०/२०११ व दि.१२/०३/२०२० मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सन २००३, २००८, २०१३ च्या सार्वत्रिक निवडणुकींमध्ये असलेले आरक्षण विचारात घेऊन आरक्षण चक्रानुक्रमे फिरविणे आवश्यक आहे.

क) जिल्हा परिषदांच्या बाबतीत जिल्हा स्तरावर ही सोडत जिल्हाधिकाऱ्यांच्या अध्यक्षतेखाली तसेच पंचायत समित्यांच्या बाबतीत तालुक्याच्या मुख्यालयी संबंधित तहसिलदारांकडून काढण्यात यावी.

ड) तालुका मुख्यालयात काढण्यात येणाऱ्या सोडतीवर देखरेख ठेवण्यासाठी जिल्हाधिकारी यांनी प्रत्येक पंचायत समित्यांकरिता एक उपजिल्हाधिकारी यांची नेमणूक करावी.

इ) सोडतीसाठी पारदर्शक ड्रम/काचेचा बॉक्स वापरावा व त्यामध्ये टाकावयाच्या चिठ्ठयांचा आकार १५ x १५ से.मी.पेक्षा जास्त नसावा. त्यावर लावण्यात येणारे रबरबॅण्ड एकाच रंगाचे असावेत.

ई) सोडतीसंबंधीच्या सूचनेस जिल्हास्तर व तालुकास्तरावर नेमून दिलेल्या दिनांकास मोठया प्रमाणात प्रसिध्दी दयावी. उदा.

(a) स्थानिक वृत्तपत्रे, केबल टी.व्ही. वर

(b) नगर परिषदेच्या प्रभाग समितीचे व इतर कार्यालयातील सूचना फलक,

(c) जिल्हाधिकारी व तहसील कार्यालयाचे सूचना फलक
(d) स्थानिक पातळीवर इतर माध्यमे.
(e) जिल्हाधिकारी व नगर परिषदेच्या संकेत स्थळावर, इत्यादी

फ) सोडतीचा कार्यक्रम राबविताना कोवीड-१९ या साथीच्या आजाराच्या अनुषंगाने घ्यावयाची खबरदारी म्हणून पुढील नमूद उपाययोजना अवलंबून पूर्ण करता येईल. जसे की-

१) सर्वांच्या बैठकीची व्यवस्था पुरेसे अंतर ठेवून करणे.
२) मास्क वापरणे.
३) सामाजिक अंतर ठेवणे.
४) सॅनिटायझरचा वापर करणे.
५) आवश्यकतेनुसार थर्मल स्क्रिनिंग करणे.

तसेच केंद्र व राज्य शासनाने कोवीड-१९ च्या अनुषंगाने वेळोवेळी जाहीर केलेल्या विविध उपाययोजना व दक्षता घेण्याबाबत दिलेल्या सूचनांचे योग्य ते पालन करावे.

७. जिल्हाधिकारी यांनी निवडणूक विभाग / निर्वाचक गणाच्या आरक्षणाची अधिसूचना शासन राजपत्रात प्रसिध्द करावी व सदर अधिसूचनेस व्यापक प्रसिध्दी द्यावी. (उदा. वृत्तपत्रे, जिल्हाधिकारी तसेच तहसिल कार्यालयाचे नोटीस बोर्ड, वेबसाईट इत्यादी.) तसेच सदर अधिसूचनेच्या दोन प्रती राज्य निवडणूक आयोगास पाठविण्यात याव्यात.

मा. राज्य निवडणूक आयुक्त यांच्या आदेशानुसार,

आपला,

(किरण कुरुंदकर)
सचिव,
राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र

सहपत्र- परिशिष्ट १ व २

प्रत:-
१) अपर मुख्य सचिव, ग्राम विकास विभाग, बांधकाम इमारत, मर्झबान पथ फोर्ट, मुंबई-४०० ००१.
२) विभागीय आयुक्त, नाशिक, अमरावती, नागपूर व कोकण

Annexure - 2

TOTAL SEATS & RESERVATIONS IN THE ZILLA PARISHADS / PANCHAYAT SAMITI GENERAL ELECTIONS

SR. NO.	DISTRICT		TOTAL SEATS	RESERVATION AS PER 17/05/2019 FINAL PUBLICATION			BCC SEATS VACATED AS PER SC ORDER, AND DECLARED AS GENERAL	OUT OF THAT RSERVATION FOR GENERAL (WOMEN)
				SC SEATS	ST SEATS	GEN SEATS		
1	**NANDURBAR ZILLA PARISHAD**		**56**	**1**	**44**	**0**	**11**	**5**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	NANDURBAR	AKKALKUVA (SA)	20	0	17	2	1	1
2	NANDURBAR	SHAHADA	28	1	17	2	8	4
3	NANDURBAR	NANDURBAR	20	1	12	2	5	3
			68	2	46	6	14	8
2	**PALGHAR ZILLA PARISHAD**		**57**	**1**	**37**	**4**	**15**	**8**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	PALGHAR	DAHANU (SA)	26	0	20	4	2	1
2	PALGHAR	WADA (SA)	12	0	7	4	1	1
3	PALGHAR	PALGHAR	34	1	11	13	9	5
4	PALGHAR	VASAI	8	0	3	3	2	1
			80	1	41	24	14	8
3	**DHULE ZILLA PARISHAD**		**56**	**3**	**23**	**15**	**15**	**8**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	DHULE	SHIRPUR	28	1	16	3	8	4
2	DHULE	SINDKHEDA	20	1	5	9	5	3
3	DHULE	SAKRI	34	1	19	5	9	5
4	DHULE	DHULE	30	2	7	13	8	4
			112	5	47	30	30	16

Annexure - 2

TOTAL SEATS & RESERVATIONS IN THE ZILLA PARISHADS / PANCHAYAT SAMITI GENERAL ELECTIONS

SR. NO.	DISTRICT		TOTAL SEATS	RESERVATION AS PER 17/05/2019 FINAL PUBLICATION			BCC SEATS VACATED AS PER SC ORDER, AND DECLARED AS GENERAL	OUT OF THAT RSERVATION FOR GENERAL (WOMEN)
				SC SEATS	ST SEATS	GEN SEATS		
1	**NANDURBAR ZILLA PARISHAD**		**56**	**1**	**44**	**0**	**11**	**5**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	NANDURBAR	AKKALKUVA (SA)	20	0	17	2	1	1
2	NANDURBAR	SHAHADA	28	1	17	2	8	4
3	NANDURBAR	NANDURBAR	20	1	12	2	5	3
			68	2	46	6	14	8
2	**PALGHAR ZILLA PARISHAD**		**57**	**1**	**37**	**4**	**15**	**8**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	PALGHAR	DAHANU **(SA)**	26	0	20	4	2	1
2	PALGHAR	WADA **(SA)**	12	0	7	4	1	1
3	PALGHAR	PALGHAR	34	1	11	13	9	5
4	PALGHAR	VASAI	8	0	3	3	2	1
			80	1	41	24	14	8
3	**DHULE ZILLA PARISHAD**		**56**	**3**	**23**	**15**	**15**	**8**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	DHULE	SHIRPUR	28	1	16	3	8	4
2	DHULE	SINDKHEDA	20	1	5	9	5	3
3	DHULE	SAKRI	34	1	19	5	9	5
4	DHULE	DHULE	30	2	7	13	8	4
			112	5	47	30	30	16

SR. N0.	DISTRICT		TOTAL SEATS	RESERVATION AS PER 17/05/2019 FINAL PUBLICATION			BCC SEATS VACATED AS PER SC ORDER, AND DECLARED AS GENERAL	OUT OF THAT RSERVATION FOR GENERAL (WOMEN)
				SC SEATS	ST SEATS	GEN SEATS		
4	**AKOLA ZILLA PARISHAD**		**53**	**12**	**5**	**22**	**14**	**7**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	AKOLA	TELHARA	16	3	1	8	4	2
2	AKOLA	AKOT	16	3	2	7	4	2
3	AKOLA	MUTIJAPUR	14	5	1	4	4	2
4	AKOLA	AKOLA	20	5	2	8	5	3
5	AKOLA	BALAPUR	14	4	0	6	4	2
6	AKOLA	BARSHITAKALI	14	3	1	6	4	2
7	AKOLA	PATUR	12	2	2	5	3	2
			106	25	9	44	28	15
5	**NAGPUR ZILLA PARISHAD**		**58**	**10**	**7**	**25**	**16**	**8**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	NAGPUR	NARKHED	8	1	1	4	2	1
2	NAGPUR	KATOL	8	1	1	4	2	1
3	NAGPUR	KALMESHWAR	6	1	1	2	2	1
4	NAGPUR	SAONER	12	3	1	5	3	2
5	NAGPUR	PARSHIONI	8	1	1	4	2	1
6	NAGPUR	RAMTEK	10	1	4	2	3	2
7	NAGPUR	MAUDA	10	1	1	5	3	2
8	NAGPUR	KAMPTEE	8	1	0	5	2	1
9	NAGPUR	NAGPUR RURAL	12	2	1	6	3	2
10	NAGPUR	HINGNA	14	2	2	6	4	2
11	NAGPUR	UMRED	8	2	1	3	2	1
12	NAGPUR	KUHI	8	2	0	4	2	1
13	NAGPUR	BHIWAPUR	4	1	1	1	1	1
			116	**19**	**15**	**51**	**31**	**18**

SR. N0.	DISTRICT		TOTAL SEATS	RESERVATION AS PER 17/05/2019 FINAL PUBLICATION			BCC SEATS VACATED AS PER SC ORDER, AND DECLARED AS GENERAL	OUT OF THAT RSERVATION FOR GENERAL (WOMEN)
				SC SEATS	ST SEATS	GEN SEATS		
6	**WASHIM ZILLA PARISHAD**		**52**	**11**	**4**	**23**	**14**	**7**
	PANCHAYAT SAMIT							
1	WASHIM	KARANJA	16	3	1	8	4	2
2	WASHIM	MANGRULPIR	16	4	1	7	4	2
3	WASHIM	MANORA	16	2	2	8	4	2
4	WASHIM	MALEGAON	18	4	3	6	5	3
5	WASHIM	RISOD	18	4	1	8	5	3
6	WASHIM	WASHIM	20	5	1	9	5	3
			104	**22**	**9**	**46**	**27**	**15**
	TOTAL ZP SEATS						**85**	**43**
	TOTAL PS SEATS						**144**	**80**